

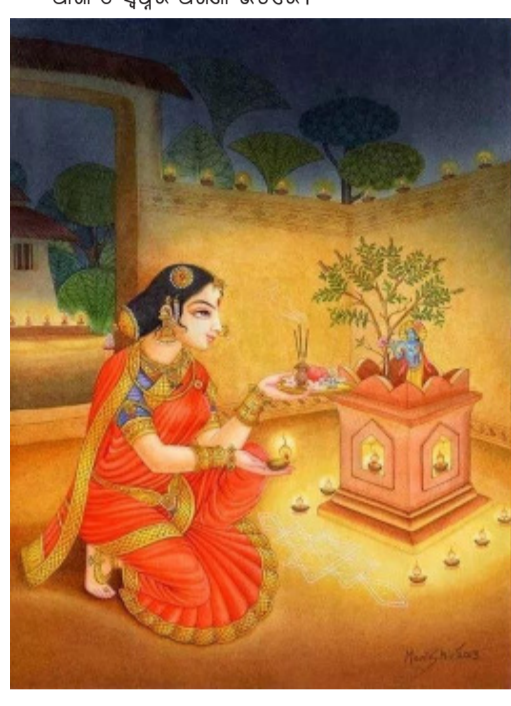
ସଞ୍ଜବତୀ

ହୃଦୟଟା ଏମିତି ଏକ ସଞ୍ଜବତୀ
ଯେ କଳୁଆଏ ଚୁଲ୍ଲୀ ନାରବତୀରେ
ଉଣ୍ଡି ହେଉଥାଏ ବହୁ ଦୂଧାରେ
ପ୍ରଶ୍ନ ଓ ଉତ୍ତରର ଦୋରଳା ପଶରେ
ଅନ୍ଧକାର ଭିତରେ ପ୍ରେମର ପ୍ରଦୀପଟିଏ
ଜାଳି ।

ହୃଦୟଟା ଏମିତି ଏକ ସଞ୍ଜବତୀଟିଏ
ଯିଏ ଜଳି ବି ଅନ୍ୟକୁ ଉଦ୍ଧାରାଏ
ପ୍ରତି ପାଦରେ କରିବାକୁ ପଡେ ସହି
ଭାବନା ରାଜକରେ ବିତରଣ କରୁ କରୁ
ବିବେକର କଷ୍ଟରେ ଆସ୍ତେ ପଡେ
ଆଉଜି ।

ଦୋଷ ନକରି ବି ଦକ୍ଷ ପାଏ ଏଠି
କରୁ ବାକ୍ୟଗରେ କ୍ଷତାନ୍ତ ହୁଏ
ବିଦାରିତ ହୁଏ କୋଣ ଅନୁକୋଣ
ତଥାପି ଜୀବନକୁ ସଜାଏ
ଅଭେଦ୍ୟ ଗିରୀରେ ପ୍ରବେଶ କରିବାକୁ ।
ହୃଦୟର ସଞ୍ଜବତୀଟା ଏମିତି ନିରାସକ୍ତ
ଯେ

ଆଶାର କଞ୍ଚବଟ ମୂଳେ ବସି
ଜୀବନର ପରିକଳନା କରେ
ଗତି ତୋଳିବାକୁ ସ୍ୱପ୍ନର ମିନାର
ମନ ଅଗଣାରେ ପ୍ରେମ ରଙ୍ଗ ବୋଳି ।
ସେହି ହୃଦୟର ସଞ୍ଜବତୀଟା
ସବୁ ସାମାଜିକ ଲଂଘନ କରେ
ଗୁଣ୍ଡ ଗୁଣ୍ଡ କରି ମୁହଁନା ତୋଳେ
ମନରୁ ଧୋଇଦିଏ ବହଳିଆ ଧୂଳିକୁ
ପରଶ ପରଶ ବସିଥିବା ଅଳକ୍ଷ୍ମୀ ଗୁଡ଼ାକୁ ।

ଅଧ୍ୟାପିକା,
ମହାପ୍ରଭୁଷ୍ଟ ହାରିଦାସ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ,
ଛତିଆ

ଡ.ଚନ୍ଦ୍ରକଳା ନାୟକ

କଳକର କାଳିମାକୁ କାମନାର ଗୋଧୁଳିରେ
ହଜାରେ ଥର ପଖାଳି ଦିଏ
ନିର୍ଦ୍ଦୀପିତ ମନର ଖୋଲା ପେଡିଟାରେ
ଅନ୍ୟକୁ ଚେତନାର ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱକୁ ଉଠି
ଦୁଇ ହାତଟାରେ ତୋଳି ଧରେ ସଞ୍ଜବତୀଟାକୁ
ଆଶା ଓ ସ୍ୱପ୍ନର ଅଗଣା ଭିତରେ ।

ଜଗାପାଇଁ ମୁଠେଫୁଲ

ଦେବାଶିଷ ଚକ୍ରବର୍ତ୍ତୀ

ଅଶ୍ୱସର
ଅଶ୍ୱସର ପରେ ଦିଅଁ ପାଉଥାନ୍ତି
ନବ ଯୌବନ ଫେରି
ଦୁର୍ଘିତା ଅଶ୍ୱସର ଅଭାବାକୁ
ରହିଥାଏ ସଦା ଘେରି ।

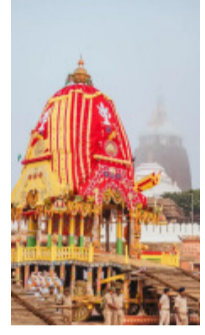
ରତ୍ନବେଦୀ
ଦିନ କେଜଗାରେ ଉଜଳି ଉଠଇ
ଉଜୁଡ଼ା ରତ୍ନବେଦୀ
ଉଜୁଡ଼ା ମନକୁ ସଜାଡ଼ି ପାରେନି
ହାରା, ନାଳା, ସୁନା, ଚାନ୍ଦି ।

ଚାରମାଳ
ରଥରେ ଠାକୁର ବିଜେ ହେବେ ବୋଲି
ଚାରମାଳ ହୁଏ ଭିଡ଼ା
କୁର୍ସି ଦଖଲ ପାଇକି ଯେପରି
କନଟା ହୁଅନ୍ତି ଲୋଡ଼ା ।

ଭେଟ
ବରଷକ ପରେ ବଡ଼ଦାଣ୍ଡେ ସିନା
କାଳିଆର ମିଳେ ଭେଟ
ଭେଟ ମିଳେ ନାହିଁ ନେତାଙ୍କର କିନ୍ତୁ
ସରିଗଲେ ଭୋଟ ନାଟ ।

ବଡ଼ଦାଣ୍ଡ
ବଡ଼ଦାଣ୍ଡ ଶୋଭା ମଉଳି ଯାଅଇ
ରଥରେ ନଥିଲେ ଦିଅଁ
କ୍ଷମତା ନଥାଇ ଝାଉଁଳେ ଯେପରି
କ୍ଷମତା ରକ୍ତଶା ମୁହଁ ।

ମଞ୍ଜୁଆ,
କେନ୍ଦୁଝର ଗଡ଼
ମୋ - ୯୪୩୭୦୫୨୩୯୫

ନିଶ୍ୱାସରେ ନନ୍ଦିଘୋଷ ତୁମେ ମୈତ୍ରେୟା କମିଳା

ନାମମୟ ତୁମେ
ଶକ୍ତମୟ ତୁମ ଆତ୍ମା
ପିଣ୍ଡ ଯେ ବ୍ରହ୍ମମୟ
ଆହେ ପ୍ରଭୁ ଭାବଗ୍ରାହୀ
ତୁମେ ଏ ଜାତିର ଆଦ୍ୟ ଓଁକାର
ଜୀବନ ଦର୍ଶନର ପୋଥି
ପୁରାଣର ମହାନ ପରମ୍ପରା
ପ୍ରାଣ ପ୍ରାଚୁର୍ଯ୍ୟ ଭରା ଏ ମାଟିର
ମହାନ ପର୍ବପର୍ବାଣି
ବିଶ୍ୱବସୁଙ୍କ ବିଶ୍ୱାସ ସାଉଁଟି
ଏ ଜାତି କେତେବେଳେ ମାନବରୁ
ମାଧବ
ପୁଣି କେତେବେଳେ ମାଧବରୁ ଆର୍ଯ୍ୟ
ଶବର
ତୁମେ କିନ୍ତୁ ନିର୍ଲସ୍ତ ନିରାକାର
ସେହି ଆବାହମାନ କାଳରୁ
ରତ୍ନବେଦୀରୁ, ସ୍ୱାନ ମଣ୍ଡପରୁ

ନବୀ ମୁସଲିମ

ପ୍ରେମ

ମୁଁ ଜାଣେ,
ତୁମେ ଏବେ ମୁକ୍ତି ଖୋଜୁଥିବା ପକ୍ଷୀଟିଏ ପରି
ଚଞ୍ଚୁ ମାରି କାଟିଚାଲିଛ
ଛୁରା ପରି ଘେରିଥିବା
ମଧ୍ୟବନ୍ଧ୍ୟା ମଧ୍ୟାହ୍ନ ପଞ୍ଜୁରିର ଲୁହା,
ଦୋ ଛକିରେ ଛିଡ଼ା ହୋଇଥିବା
ପଥକଟିଏ ପରି
ଆଗକୁ ପାଦ ବଡ଼େଇ
ପୁଣି ଫେରିଚାହିଁଛ ପଛକୁ, ପଛକୁ ।

ପଢ଼ୁଛ ଏବେ ଗୁପ୍ତ ମନ୍ତ୍ରଣାର ରୁକ୍ତିପତ୍ରଟିକୁ
ପୁଣି କଳମର ମୂଳ ଭାଙ୍ଗିଯିବାର ସୁକ୍ତି ବାଡ଼ି
ମାଗୁଛ ଆଉ କିଛି ଅଧିକ ମହଲତ ।

ଅବଦମିତ ସ୍ୱାଭିମାନ ଏବେ ଫଣା ଟେକୁଡ଼ି,
ବିଷ ଯୋଗାଡ଼ କରୁଡ଼ି,
ଫୁଲର ପୁଆରରେ ଗରୁଡ଼ି
ଏକ ନୂତନ ସୂର୍ଯ୍ୟଲୋକ
ତଥାପି ବୋଟ ଆଉ ତୁମା ମଧ୍ୟରେ
ପାତର ଅନ୍ତର କରିବାକୁ ଆଗ୍ରହୀ
ତୁମର ଦୁର୍ବଳ ହୃଦୟ ।

ତୁମକୁ ବିଦାୟ ଦେବି ନା ଅଭିବାଦନ କରିବି
ଜଣା ନାହିଁ

ଦାୟିତ୍ୱ ଓ ଦୁଃ ମଧ୍ୟରେ ଚାଲିଥିବା ଗୁପ୍ତ ବୈଠକରୁ
ସାବଧାନରେ ଦୂରେଇ ରହି ବି

ଡ. ଦୀପକ କୁମାର ମିଶ୍ର

ଅବଶ୍ୟ ସବିଶେଷ ତଥ୍ୟ ଆଧାରରେ
ଏତିକି କହିହେବ ଯେ
ତୁମର ପ୍ରସ୍ତାବ ଓ ଗନ୍ତବ୍ୟର
ଅପାତତଃ ଗୋଟିଏ ହିଁ ଠିକଣା- 'ମୁଁ' ।

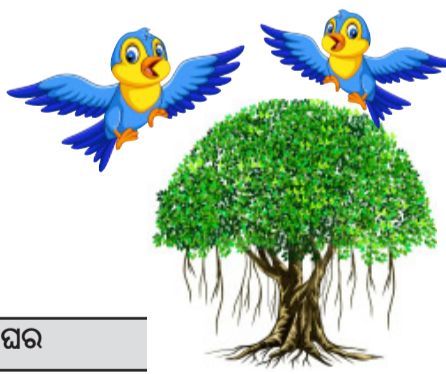
ଭୁବନେଶ୍ୱର
ମୋ-୮୨୮୦୨୧୧୦୦୦

ମଣିମା ଏତିକି ଶୁଣିମା

ମଣିମା ହେ...
ତୁମ ଜରୁଆ ମୁହଁର ହୃଦୟ
ସତେ କେତେ ସୁନ୍ଦର
ସାରା ସଂସାର ତୁମ ମାୟାରେ ବନ୍ଧ
ତୁମ ଲାଳାକୁ କେମିତି ବୁଝିବ
ଏଇ ଛାଟ ମଣିଷ ॥

ହଜୁର ମଣିମା...ହେ ବଡ଼ସାଆନ୍ତ...
ସୁଗା ଆସୁଥାଉ ସୁଗା ଫେରୁଥାଉ
ଏମିତି ଲାଳା ଖେଳା ଚାଲିଥାଉ
ତୁମ ସୃଷ୍ଟି ଚାଲୁ ତୁମରି ଇଚ୍ଛାରେ
ତୁମେ ସ୍ୱାହୀନ କରୁଥାଅ
ଚାପ ଖେଳୁଥାଅ
ତୁମକୁ ଭକ୍ତ ଖୋଜୁଥାଉ
ତୁମେ କେବେ ଲୁଚିଯାଅ
କେବେ ଦେଖାଦେଇ
ନବଧା ଭକ୍ତିର ରସ ବାଣ୍ଟୁ ଥାଅ ॥

ଅକ୍ଷର ଘର

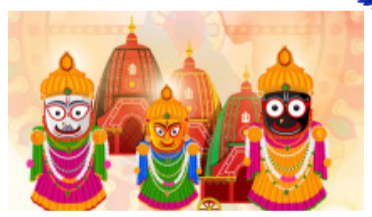
ଅଶ୍ୱସର ଅଭିସାର

ରମାକାନ୍ତ ଦାସ

ନାଳାତଳେ ଆଜି ନାରବତୀ ସାଜି, ବସିଛି ଶୂନ୍ୟ ଦେଉଳ,
ଦାରୁକ୍ରମ୍ଭୁ ସେ ଯେ, ଜରରେ ପଡ଼ିଲେ, ବାହୁନେ ମୋ ଭକ୍ତ କୁଳ ।
ଶ୍ରୀମୁଖେ ସେହି ଚନ୍ଦନର ଲେପ, ଲାଗିଛି ଗୁପ୍ତେ ନିରାଳା,
ଅଶ୍ୱସର ପିଣ୍ଡ, ଅନ୍ଧାର ଘରଟି, ସେଠାରେ ଖେଳଇ ଲାଳା ।

ଦଇତାପତି ସେ, ସେବାକୁ ତପୁର, ମେଞ୍ଚାଇବେ ପରା ଜର,
କଷ୍ଟାୟ, ପଶା, ଔଷଧ ସେ ଲାଗି, ଶୀତଳ ହେଉ ଶରୀର ।
ବଡ଼ଦାଣ୍ଡ ଶୂନ୍ୟ, ରଥଯାତ୍ରା ପାଇଁ, ଝୁରଇ ଭକ୍ତର ଆଖି,
ପତି ଦର୍ଶନେ, କାହୁଁ କାଳକୁ, ପ୍ରଭୁଙ୍କ ରୂପଟି ଦେଖି ।

ଦୁଃଖକୁ ନାଶି, ସୁଖକୁ ଦେବାରେ, ସେ ତ ଅପତି କାଳିଆ,
ଭକ୍ତର ଭାବରେ, ସେବାକୁ ଭଜାଇ, କରୁଛନ୍ତି କି ମାୟା ?
ନବଯୌବନ, ଦର୍ଶନ ଦିଅନ୍ତୁ, ଫିଟାଳ କପାଟ ଦ୍ୱାର,
ଜୟ ଜଗନ୍ନାଥ, ନାମଟି ଗୁଞ୍ଜିବ, ଜଗତେ ପୁଣି ଥର ।

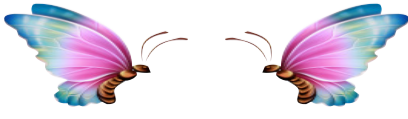
ନନ୍ଦିଗ୍ରାମ , ନାରଗାଁ, ଜଗତସିଂହପୁର
ମୋ - ୯୬୬୮୮୧୫୩୬୯

ସମୟ ହାତରେ

କାହା ଦେହର ରୁଗୋଳରେ
ନିଜ ପାଇଁ ପୃଥିବୀଟେ ଗଢ଼ିବା
ସତରେ କେତେ ଅସହଜ !
ନିରୁତା ଏକ ବିଭୋର ଲଗୁକୁ ଉତୁରି
ଝାଳନାଳର ସଂଧ୍ୟାକ୍ଷରେ
ଲୁହଲୁହର ତିଡ଼ାକନ କରି
ଚାରିକାନ୍ଦୁକୁ ବିଚ୍ଛିତ କରିବା
କେତେ ଦୁରୁହ !
ସେଥିପାଇଁ ତ
ତୁମ୍ଭୁଁଙ୍କ ଘର ଗଢ଼ିବା କଳା ।

ତ ଆଉ କେବେ
କାହା ଆଖିର ଧାରେ ଲୁହ ହେବାକୁ ହୁଏ ।
ଏମିତି ବି
କବିତାର ଭାଷାରେ
ଅନୁବାଦ ହେଉଥାଏ
ପକ୍ଷୀମାନଙ୍କର କିଟିରି ମିଟିରି
ମେଘର ପୁସଫାସ କାହାଣୀ
ଝଡ଼ର ରହସ୍ୟ
ବିଲୁକିର ଅନୁଷ୍ଠଣ
ଆଉ ବର୍ଷାର ଅନୁଷ୍ଠାପଣ
ଖାସ୍ କାହା ପାଇ... ?

କିଏ ଜଣେ ସମର୍ପଣରେ ପାଳନ୍ତିଯାଉଥାଏ
କାହା ପାଦ ତଳ ଘାସ
ତ ଆଉ କିଏ ଅନ୍ତରଙ୍ଗତାରେ
ପାଳପୁଥାଏ କାହାର ଅଟଳ ବିଶ୍ୱାସ ।
ସତରେ କେତେ ଜନ୍ମର ବୁଝାମଣା

ଶିକ୍ଷଣିତ୍ରୀ
କନ୍ୟାପୁର, କୋରାପୁଟ
ମୋ- ୮୨୪୯୪୫୦୦୫୦

ବିଜୟଲକ୍ଷ୍ମୀ ପାଣିଗ୍ରାହି

ସଞ୍ଚିବାକୁ ପଡ଼ିବ କେଜାଣି
ଘରଟିଏ ଗଢ଼ିବାକୁ ?
ତା'ର ହିସାବ
ନା ତମ ପାଖରେ ...
ନା ମୋ ପାଖରେ....
ନା ଆମ ପାଖରେ...
ସବୁକିଛି ସମୟ ହାତରେ ।

ଦିନ ତ ଦିନ ଆଜିର ଦିନ

ଦିନ ତ ଦିନ ଆଜିର ଦିନ
ଆସିଛି ରଥ ଯାତ
ଭକତି ଭରେ ହରଷ ମନେ
ଗଣିବା ଆସ ରଥ ।

ବାକଳ ଘଣ୍ଟ ମହୁରା ବାଜା
ଶୁଭଇ ଭେରା ତୁରୀ
ଆସେ କାଳିଆ ଗହଳି କରି
ଭାଇ ଭଉଣୀ ଧରି ।

ଭାଇ ଦଳିଆ ଜଗା କାଳିଆ
ଭଉଣୀ ତାର ମୁହଁ
ବିକଳ ଆଜି ତିନି ରଥରେ
ଜଗତ ହିତ ପାଇଁ ।

ତା' ମନଲୋଭା ରୂପରୁ ସତେ
ମଣି ମୁକୁତା ଝରେ
ରଥର ଶୋଭା ଦେଖିଲେ ଦୂରୁ
ଖାଲି ପେଟଟା ପୁରେ ।

ଭକତ ମେଳେ ଉଛୁଳି ଉଠେ
ପୁରୀର ବଡ଼ ଦାଣ୍ଡ
ଦେଖିବେ ବୋଲି ମୁରତି ତିନି
ସଭିଏଁ ଆଜି ରୁଣ୍ଡ ।

ଛେରାପଞ୍ଚାଣୀ ସାରିଲେ ରାଜା
ରଥ ଚାଲଇ ଗଢ଼ି
ଜନ ସମୁଦ୍ରେ ତିନୋଟି ରଥ
ଯାଏ ଆଗକୁ ମାତି ।

ଡକ୍ଟର ରବିନାରାୟଣ ସାହୁ

ନାହିଁ ତ ଏଠି ଜାତିର ଭେଦ
ଧରମ ଭେଦ ନାହିଁ
ସାମ୍ୟ ଏକତା ପ୍ରଚାର କରେ
ନିଜେ ଜଗତ ସାଜି ।

ସମ୍ପାଦକ 'କଳାମାଣିକ'
ସ୍ମୃତି ନଗର, ବରଗଡ଼-୨୮
୯୮୬୧୦୮୯୩୬୮

